

2014 року почався новий етап адміністративної реформи, у межах якого проведені фундаментальні зміни в системі органів державної влади. Ініційований Президентом України новий курс на модернізацію всієї системи потребує на сьогодні у першу чергу принципово нового підходу до адміністративного реформування, розробки концепції формування відкритої системи публічного управління на основі сучасних європейських принципів адміністрування. Важливим завданням формування організаційно-правових засад державного управління в Україні є приведення системи влади у відповідність до світових (європейських) стандартів суспільного управління, з урахуванням національних інтересів і процесів структурування наднаціональних систем. На часі – напрацювання методології дослідження конституювання інтеграційного процесу як комплексу зовнішніх факторів впливу на суспільні відносини, результатом якого виступає діяльність інституцій управління наднаціонального рівня згідно з принципами, що визначені у договорах ЄС.

Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ

*д. держ. упр., професор,
заслужений працівник освіти України,
завідувач кафедри державного управління
і місцевого самоврядування Херсонського
національного технічного університету*

Олена КОВНІР

*к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов
Херсонського національного технічного університету*

МОВНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ОРІЄНТИР ДЛЯ УКРАЇНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Перспективний євроінтеграційний рух України означає, зокрема, й визнання європейських стандартів і в галузі мовної політики, оскільки світовий досвід доводить вирішальну роль мовно-культурного фактора у формуванні національних спільнот, а також що поширення однієї мови є найдієвішим чинником консолідації населення в межах однієї держави. Передові європейські країни насамперед прагнуть забезпечити повноцінне функціонування державної (офіційної) мови, гарантують збереження, розвиток і використання національних та регіональних мов, сприяють вивченню щонайменше двох іноземних мов.

Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання оцінювання, затверджені Радою Європейського Союзу в листопаді 2001 року, зокрема закріплюють положення про те, що «Рада прагне покращити якість спілкування між європейцями з рідною мовою та культурним підґрунтям. Адже поліпшення спілкування полегшує

мобільність та більш прямі контакти, що, у свою чергу, веде до кращого розуміння і до тіснішої співпраці. Рада також підтримує методи вивчення і викладання, які допомагають молодшим учням, так само як і старшим, формувати й розвивати навички, знання та вміння, необхідні їм для того, щоб стати більш незалежними у своїх думках та діях і більш відповідальними і готовими до співпраці з іншими людьми. У цьому аспекті дана праця сприяє розвитку демократичного громадянства» [1].

Захисту, збереженню і розвитку мов ЄС покликана забезпечити Європейська Хартія регіональних мов або мов меншин, яку було ухвалено 5 листопада 1992 року Комітетом Міністрів Ради Європи. Цей Документ має сприяти розвиткові передовсім тих мов, які, як сказано в преамбулі до нього, «є під загрозою вимирання» [2].

На восьмому пленарному засіданні Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права 11 липня 2006 р. було запропоновано нову редакцію перекладу на українську мову вже не з російського перекладу (як це було спочатку зроблено), а з мов оригіналу (тобто з англійської та французької – робочих мов Ради Європи). В уточненому перекладі назва документа звучить так: «Європейська хартія регіональних або міноритарних мов», тобто меншинних, загрожених мов, що потребують захисту.

Закон України від 15 травня 2003 року №802-IV «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин» (Хартія підписана від імені України 2 травня 1996 року в м. Страсбурзі – *авт.*) закріплює положення про те, що «при застосуванні положень Хартії заходи, спрямовані на утвердження української мови як державної, її розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території України, не вважаються такими, що перешкоджають чи створюють загрозу збереженню або розвитку мов (курсив наш – *авт.*), на які відповідно до статті 2 цього Закону поширюються положення Хартії» [3].

Як відомо, нині в Європейському Союзі, до якого входять 28 країн, – 24 офіційні мови.

«Мови містяться в серці європейського проекту: вони віддзеркалюють різні культури і водночас є ключем до розуміння цих культур», – зазначено в одній із доповідей Європейської комісії. Не потребує доведення думка, що громадяни, які володіють іноземними мовами, можуть скористатися всіма перевагами від вільного пересування Європейським Союзом і здатні легше звикнути до життя в іншій країні. Мовна компетентність є однією з найголовніших умов успішного працевлаштування та побудови кар'єри.

Мовна політика Європейського Союзу свідчить про надзвичайну важливість вивчення мов в інтеграційних процесах. Зростання ваги мовної політики позначилося й на структурі Єврокомісії. Якщо раніше вона перебувала у сфері відповідальності комісара ЄС із освіти, тренінгів,

культури та мультилінгвізму, то 1 січня 2007 року створено окрему посаду комісара ЄС з мультилінгвізму. Діяльність Євросоюзу в цій сфері отримала концентроване вираження в концепції мультилінгвізму, яка є і політичним гаслом, і програмою дій ЄС. Декларується, що мета мовної політики ЄС – збереження мовної різноманітності спільноти та сприяння оволодінню громадянами ЄС іноземними мовами.

Сприяння вивченню іноземних мов уже давно стало окремим напрямом діяльності Єврокомісії, що має назву Language Learning Policies. Українською мовою це можна перекласти як «політика у сфері навчання іноземних мов». Першою всеосяжною програмою, спрямованою на це, була Lingua, запроваджена ще 1989 року. Відтоді, як підкреслює Єврокомісія, «вивчення іноземних мов перебуває у серці європейських освітніх програм». Актуалізував мовну проблематику і Європейський рік мов, що пройшов далекого 2001 року. По його завершенні Європейський парламент і Європейська рада ухвалили резолюції, що закликали Європейську комісію розробити й запровадити низку заходів, спрямованих на сприяння вивченню іноземних мов. За даними Євробарометра, дві третини європейців вважають що, викладання іноземних мов має стати політичним пріоритетом, ще третина – абсолютно впевнена в цьому. Загалом майже 90 відсотків європейців вважають, що кожен громадянин у ЄС повинен володіти, щонайменше, однією мовою, крім своєї рідної.

І вже 2002 року відбулася нова, знакова щодо мовної політики подія. На Барселонському саміті Європейської ради глави держав або урядів оголосили про впровадження в освітні системи країн-членів принципу «рідна мова плюс дві іноземні» та «індикатора лінгвістичної компетентності». Він передбачає вивчення, щонайменше, двох іноземних мов з раннього віку і має стати частиною діяльності закладів шкільної, університетської та професійно-технічної освіти ЄС.

Як відомо, щороку, починаючи з 2001 року, 26 вересня, в ЄС проводиться Європейський день мов, який, як зазначає Єврокомісія, ставить за мету прийти від популяризації мультилінгвізму до вивчення громадянами ЄС іноземних мов упродовж життя та неурядового співробітництва. Усі ці заходи вже тепер мають конкретний результат, який яскраво відбивають дослідження Євробарометра. Відповідно до останніх даних, кількість громадян ЄС, які володіють принаймні однією іноземною мовою, 2017 року становила понад 50, а в скандинавських країнах – близько 80 відсотків.

Очевидно, в Україні мовна політика має проводитися саме з огляду на перспективу євроінтеграції. Адже стати повноправним членом Об'єднаної Європи наша держава зможе за двох умов: коли у українських громадян буде доступ до документації ЄС та інформації про ЄС. Саме тому в Україні сьогодні постала нагальна потреба суттєвої перебудови мовної підготовки, забезпечення вивчення, крім

державної і рідної (у початковій школі), як мінімум, двох іноземних мов, зокрема тих, що в найближчій часовій перспективі будуть достатньо комунікативно потужними. При цьому слід урахувати специфіку формування та реалізації державної мовної політики, насамперед у галузі освіти України, в умовах євроінтеграційних процесів, оновлені стандарти української мовної освіти мають поєднувати національні та загальноєвропейські компоненти, урахувати факти загальноєвропейського розвитку, включаючи необхідні знання про Європу, європейські надбання (у тому числі національні та регіональні мови), цінності та орієнтири. Зміни в змісті української мовної освіти мають постати основним дієвим інструментом її реформування.

Отже, названі підходи викликають насамперед потребу у визначенні, гармонізації та затвердженні нормативно-правового забезпечення в галузі мовної освіти з урахуванням вимог міжнародної та європейської систем стандартів та сертифікації. За умови приведення нормативно-правових документів України до європейських стандартів, перебудови організаційно-функціональної структури для реалізації мовної політики використання досвіду провідних європейських держав щодо розв'язання мовних проблем на національному і регіональному рівнях є цілком можливим.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lenvit.ucoz.ua/ZER.pdf>
2. Європейська Хартія регіональних мов або мов меншин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/994_014
3. Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин : Закон України від 15 травня 2003 року №802-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/802-15>

Єлизавета ЛЬВОВА

к. ю. н., доцент, доцент кафедри державознавства і права ОРІДУ НАДУ

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ АУДИТОРІВ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ ПРАВА УКРАЇНИ

За сучасних умов європейської інтеграції, подальша європеїзація законодавства України розглядається як необхідна умова консолідації національних особливостей незалежної демократичної держави з ідеєю європейської ідентичності. Набуття чинності 1 вересня 2017 р. Угоди про асоціацію між Україною, з однією сторони та Європейським Союзом,